

eerste halfjaarverslag 2018

maatschappelijk
verantwoord
beleggen

INLEIDING

Pensioenfonds Vervoer vindt het belangrijk beleggen op een maatschappelijk verantwoorde manier in te richten. Het fundament van het beleid op gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen (hierna: MVB) bestaat uit vijf pijlers. Ieder half jaar brengt Pensioenfonds Vervoer verslag uit van de ontwikkelingen rondom de beleidspijlers en de stappen die zijn gezet in de verdere ontwikkeling van het verantwoord beleggingsbeleid.

Ontwikkelingen rondom het maatschappelijk beleggingsbeleid van Pensioenfonds Vervoer

In de eerste helft van 2018 heeft Pensioenfonds Vervoer verdere stappen gezet in de doorontwikkeling en implementatie van het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid. In het tweede kwartaal van 2018 heeft Pensioenfonds Vervoer aanvullende criteria opgenomen voor het uitsluiten van ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens.

We hebben een nieuwe aandelenportefeuille ontwikkeld, waarbij we extra letten op een aantal zaken: de CO₂ uitstoot van de ondernemingen moet ieder jaar 10% lager zijn dan de wereldwijde aandelenindex voor ontwikkelde landen. Daarnaast willen we dat de portefeuille ieder jaar 10% beter scoort ten aanzien van werknemersrechten dan de wereldwijde aandelenindex. Pensioenfonds Vervoer gaat de komende tijd deze portefeuilles in detail volgen.

In de eerste helft van 2018 heeft Pensioenfonds Vervoer verantwoording afgelegd aan zowel de *Principles for Responsible Investment* (PRI) en Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) over MVB en ESG integratie binnen de beleggingsportefeuille. Jaarlijks geven deze organisaties scores aan alle pensioenfondsen en vermogensbeheerders die bij hen aangesloten zijn. Deze scores laten zien hoe deze organisaties omgaan met MVB. De PRI heeft Pensioenfonds Vervoer op vijf onderdelen een score gegeven. Op vier van deze onderdelen scoorde Pensioenfonds Vervoer beter dan onze groep van gelijken (*peer group*) en op één onderdeel scoorde het fonds hetzelfde als de groep. Tijdens het schrijven van dit halfjaarverslag waren de uitkomsten van de VBDO-uitvraag nog niet bekend.

Ontwikkelingen binnen de MVB pijlers

Doelinvesteringen

Doelinvesteringen zijn investeringen waarvan we verwachten dat ze bijdragen aan het verwezenlijken van de Sustainable Development Goals (SDG) van de VN. Pensioenfonds Vervoer heeft twee soorten doelinvesteringen, gezamenlijk ter grootte van € 49,6 miljoen (eind juni 2018). De eerste is het Actiam Microfinancieringsfonds, de tweede het Actiam-FMO SME Finance Fund dat leningen verstrekt aan financiële instellingen in opkomende- en ontwikkelingslanden. Een voorwaarde voor het verstrekken van een lening is dat deze wordt gebruikt voor het verstrekken van MKB-kredieten.

ESG integratie

'ESG-integratie' betekent dat we in het beleggingsproces ook rekening houden met *environmental, social & governance* zaken (gezamenlijk: ESG). Net als in voorgaande jaren worden in 2018 alle beheerders van aandelenportefeuilles en vastrentende waardenportefeuilles op ESG-integratie geanalyseerd en beoordeeld. Eind 2018 zal de beoordeling voor dit jaar (2018) gereed zijn.

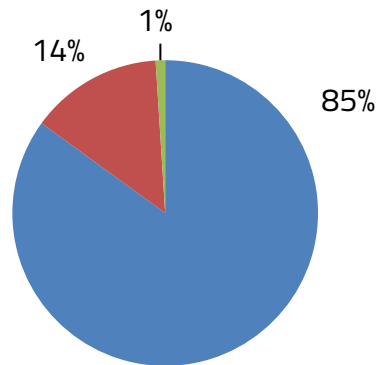
Stemmen

In het eerste halfjaar van 2018 heeft Pensioenfonds Vervoer tijdens 2.741 aandeelhoudersvergaderingen een stem uitgebracht op 51.757 voorstellen. We hebben tijdens alle vergaderingen waar we konden stemmen ook daadwerkelijk gestemd.

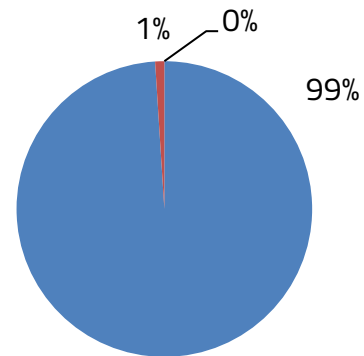
We hebben 99% van alle voorstellen die te maken hadden met vaststelling van de bedrijfsstrategie gesteund. Daarentegen heeft het fonds bij voorstellen met betrekking tot bestuurdersbeloning in ruim 14% van de gevallen tegen gestemd. In 53% van de gevallen stemden we voor als het ging om voorstellen van aandeelhouders op milieugebied.

Bestuurdersbeloning

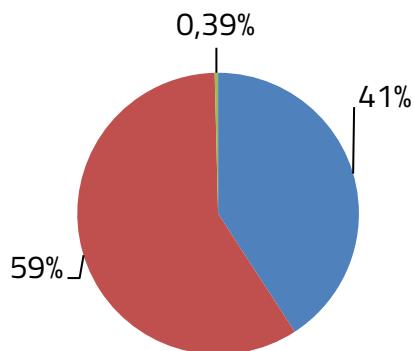
■ Voor
 ■ Tegen / onthouden
 ■ Niet gestemd

Strategie

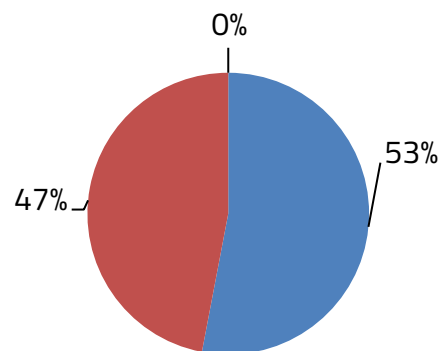
■ Voor
 ■ Tegen / onthouden
 ■ Niet gestemd

Aandeelhoudersvoorstellen **sociaal**

■ Voor
 ■ Tegen / onthouden
 ■ Niet gestemd

Aandeelhoudersvoorstellen **milieu**

■ Voor
 ■ Tegen / onthouden
 ■ Niet gestemd

Voor meer informatie verwijzen u naar de stemrapportages op onze website.

Dialogo met het management van ondernemingen (engagement)

Vroeger betrof 'engagement' vooral de dialoog tussen aandeelhouders en ondernemingen over de strategie van het bedrijf. De afgelopen jaren gaan aandeelhouders steeds vaker de dialoog aan over andere onderwerpen (denk aan het milieu, sociale factoren en 'goed bestuur'; de ESG-factoren. Hermes EOSi voert namens Pensioenfonds Vervoer de dialoog

met ondernemingen wereldwijd. Zij praten over ESG en de strategie, risico's en communicatie.

In het eerste halfjaar van 2018 heeft Hermes met 461 bedrijven uit onze portefeuille een gesprek gevoerd. Ze spraken vooral over klimaatverandering, bestuurdersbeloning en de diversiteit in besturen .

Voor meer informatie verwijzen we u naar de engagementrapportages op onze website.

Uitsluitingen

Begin mei staan er 29 bedrijven op de uitsluitingenlijst. Dat betekent dat we niet in deze bedrijven beleggen. Twee bedrijven zijn toegevoegd en zes bedrijven zijn verwijderd van deze lijst.

Waarom staan de 29 bedrijven op de lijst?

- Schending van mensenrechten: 11 bedrijven
- Betrokkenheid bij controversiële wapens: 7 bedrijven
- Milieuverontreiniging: 5 bedrijven
- Schendingen van werknemersrechten: 3 bedrijven
- Corruptie: 3 bedrijven

Ook staan er zes landen op de uitsluitingenlijst. Dat betekent dat Pensioenfonds Vervoer geen obligaties in de portefeuille heeft die of door de overheid of aan de overheid gerelateerde instanties uitgegeven worden. Commerciële bedrijven uit de desbetreffende landen kunnen wel onderdeel van de portefeuille zijn.